

nævne, at jeg forleden Aften var til Stede ved et Møde her i Byen, der var foranstaltet af en Forening, der hedder „Det kongelige Teaters Venner“. Og et Foredrag, der blev holdt af Mødets Hovedtaler, var i Virkeligheden en Ligtale over Dobbeltscenen; han nævnte udtrykkeligt Liget, talte over Liget. Jeg vil ikke sige, at han talte rosende over det, jeg vil heller ikke sige, at Foreningens Formand takkede for den ved Baaren holdte trøsterige Tale, det gjorde han ikke, men jeg tager det som Udtryk for, at man betragter denne Plan som strandet. Da jeg som Medlem af Byggeudvalget sluttede mig til Planen om Dobbeltscenen, var det under den bestemte Forudsætning, at Statstilskuddet skulde bringes betydeligt ned, og at Pengene til Byggeforetagendet ikke skulde gaa ud af Statskassen, men tilvebringes ad frivillig Vej. Men da dette Forslag har vist sig uigennemførligt, staar vi altsaa i den samme Misère som hidtil med ganske umulige Arbejdsforhold paa Teatret og et kolossalt Underskud. Det ærede Medlem Hr. Gamborg ønskede at kalde det Tilskud; det kan være en Smags-sag, i Realiteten bliver det det samme.

I 1903 blev der vedtaget en Lov, Loven af 13. Marts 1903, som blev gennemført af det ærede Medlem Hr. J. C. Christensen, der da var Kirke- og Undervisningsminister. Loven gik ud paa, at Teatret skulde til en vis Grad have Selvstyre og et aarligt Driftstilskud af 125 000 Kr., og undersøger man Forholdene, vil man se, at netop de første Aar derefter, fra 1903 op til 1911, i økonomisk Henseende i alt Fald var nogle af Teatrets bedste Aar. Teatret fik dette Tilskud og fik en vis Dispositionsret over Tilskuddet og Teatrets Indtægter i det hele, kunde anvende dem til Lønningsforbedringer og andet, og det viste sig, at det i Virkeligheden gik godt en hel Del Aar. Det viste sig, at med dette Tilskud opsamlede man i disse 8 Aar et Overskud af Teatret paa 241 000 Kr., men siden da har Underskudsbevægelsen taget Fart, og navnlig siden Lønningsreformen af 1919 taget overordentlig stærk Fart for Teatret, som et enkelt Aar har været oppe paa et Underskud af henimod 2 Mill. Kr. I det Statsregnskab, der er omdelt, Statsregnskabet for 1922—23, findes der paa § 19 opført som Tilskud til det kongelige Teater 285 011 Kr. 08 Ø., men desuden findes der paa § 26 det, man kalder en „Forstrækning“ — og det er den værste — paa 1 200 000 Kr., altsaa bliver der i alt et Underskud paa ca. 1 485 000. Det forekommer mig, at det baade finansielt og kunstnerisk vil være

uforsvarligt at vedblive paa den Maade. Den højtærede Undervisningsminister udtalte herom, at han haabede paa bedre Tider og Mulighed for en Løsning af Sagen. Jeg beklager, at den højtærede Minister ikke nærmere begrundede dette eller nærmere angav disse Muligheder. Han antydede den Vej, at man kunde udskille Opera og Ballet og nøjes med Skuespilpersonalet, men dette Forslag, udtalte han, vilde han for sit Vedkommende ikke stille. Jeg tror, at denne Tanke om Udskillelse af Opera og Ballet er en Tanke, man ikke kan komme udenom. Det er aldeles ikke nogen ny Tanke, I den Teaterkommission, der blev nedsat i 1893, og hvoraf den højtærede Minister Hr. Klaus Berntsen og ogsaa Hr. Otto Borchsenius var Medlemmer, stillede de dette Forslag eller gjorde sig i alt Fald til Talsmand for denne Tanke. I 1899 blev noget lignende udtalt af den højtærede Minister Klaus Berntsen under de Forhandlinger, der da førtes om Sagen, og i det Udvalg, som var nedsat i Rigsdagssamlingen 1918—19 stillede et Mindretal, som, saa vidt jeg husker, bestod af de Herrer Mads Larsen, Johs. Fog-Petersen og Simonsen, ogsaa Forslag om denne Udskillelse, og i Samlingen 1919—20 stillede Regeringen et lignende Forslag, som dog ikke blev gennemført. Man blev ved at gaa med den gamle Ordning, som i Virkeligheden er umulig — det erkendes fra alle Sider — baade i kunstnerisk og i økonomisk Henseende. Hvis Opera og Ballet skilles ud fra det kongelige Teater — og det var det principielle Standpunkt, jeg tog som Medlem af Byggeudvalget, at hvis Planen om Dobbeltscenen ikke kunde gennemføres, skulde Teatret kun være Skuespilhus —, da vil der blive gode Arbejdsvilkaar for Teatret, og saa vil Teatret kunne svare sig. I en Indstilling, som medfulgte Teaterlovsforslaget i 1911, en Indstilling affattet af de Herrer Direktører Weiss og Mantzius, var det opgjort, at i det foregaaende Regnskabsaar havde Skuespillet haft et Overskud af 50 000 Kr., men Operaen og Balletten et Underskud af 150 000 Kr.

At Operaen og Balletten udskilles fra det kongelige Teater, betyder selvfølgelig ikke, at der ikke bliver Opera og Ballet i København, men det forekommer mig, at det er en Opgave, som navnlig Københavns Kommune kunde have Anledning til at beskæftige sig med, og det interesserede mig ogsaa i høj Grad, at en af Talerne paa det Møde, jeg nævnte for, Hr. Operasanger Johannes Fønss, netop udtalte, at han ansaa det for den allerbedste Ordning i kunstne-